

professional training: theoretical and methodological aspect]. Kyiv: KNT, 456. [in Ukrainian]

8. Lavrentyeva, O. (2015). Naukovo-doslidnytska diyalnist maybutnikh uchyteliv u systemi vdoshkonalennya metodolohichnoyi kultury. [Research activity of future teachers in the system of improving methodological culture]. Fizyko-matematychna osvita. Naukovyy zhurnal. Sumy: SumDPU im. A.S.Makarenka, 1 (4), 7-13. [in Ukrainian]

9. Osypova, T. Yu., Byelitchenko, D. M. (2023). Metodolohichni zasady formuvannya naukovo-doslidnytskoyi kultury maybutnikh uchyteliv fizyko-matematychnykh dysyplin. [Methodological bases of formation of future teachers' research culture in physical and mathematical disciplines]. Innovatsiyna pedahohika, 61, 2, 90-94. [in Ukrainian]

10. Radyuk, I. (2022). Naukovo-doslidnytska robota yak skladova profesiynoyi pidhotovky maybutnoho vchytelya pochatkovykh klasiv. [Research work as a component of professional training of future primary school teachers]. Molod i ryнок, 1 (199), 123-127. [in Ukrainian]

11. Tusheva, V. V. (2010). Naukovo-doslidnytska kultura maybutnoho vchytelya: sutnist ponyattya ta teoretychni aspekty yiyi formuvannya. [Research culture of the future teacher: the essence of the concept and theoretical aspects of its formation]. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Seriya: Pedahohika, 2, 18-23. [in Ukrainian]

12. Tusheva, V. V. (2015). Formuvannya naukovo-doslidnytskoyi kultury maybutnoho vchytelya muzyky v protsesi profesiynoyi pidhotovky: teoriya i praktyka. [Formation of future music teacher's research culture in the process of professional training: theory and practice]. UMO NAPN Ukrayiny. Kharkiv: Maydan, 450 s. [in Ukrainian]

13. Tusheva, V.V. (2017). Obgruntuvannya modeli formuvannya naukovo-doslidnytskoyi kultury maybutnikh vchyteliv v umovakh vyshchoyi pedahohichnoyi shkoly. [Substantiation of the model of formation of future teachers' research culture in higher pedagogical schools]. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky, 5 (91), 142-147. [in Ukrainian]

14. Yahodnikova, V. (2024). Orhanizatsiya naukovo-doslidnytskoyi diyalnosti yak chynnyk formuvannya naukovo-doslidnytskoyi kultury maybutnikh uchyteliv. [Organisation of research activity as a factor in the formation of future teachers' research culture]. Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelya Zbirnyk naukovykh prats, 1(29), 126-131. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГЕНКАЛ Світлана – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики навчання біології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (біологія), педагогічні технології.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

GENKAL Svitlana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of biology and methods of teaching biology of the Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko.

Scientific interests: theory and methodology of teaching (biology), pedagogical technologies.

Стаття надійшла до редакції 28.02.2025 р.

Стаття прийнята до друку 13.03.2025 р.

УДК 378.147:811.111:37.015.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-111-115

ГНАТЮК Наталія –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Луцького біотехнічного інституту ЗВО

«Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4718-9229>

e-mail: nataliahn@ukr.net

РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті розглядається розвиток soft skills у процесі викладання англійської мови у вищій школі. Підкреслюється важливість інтеграції м'яких навичок у навчальний процес для формування комунікативних, критичних, креативних та адаптивних здібностей студентів. Проаналізовано сучасні методи, інструменти та технології, які сприяють ефективному формуванню soft skills. Висвітлено роль англійської мови як засобу підготовки студентів до полікультурного середовища та їхнього професійного й особистісного зростання.

Розвиток soft skills у процесі викладання англійської мови у вищій школі є важливим напрямом підготовки сучасних фахівців. Поєднання мовних компетенцій із навичками комунікації, критичного мислення, емоційного інтелекту та адаптивності відповідає потребам ринку праці та глобалізованого суспільства. Викладання англійської мови створює умови для інтерактивного навчання, роботи в командах і розвитку творчих підходів, що сприяє формуванню конкурентоспроможних особистостей. Інтеграція м'яких навичок у навчальний процес дозволяє підвищити ефективність засвоєння знань і підготувати студентів до успішної професійної реалізації.

Штучний інтелект ефективно інтегрується у сферу онлайн-навчання, пропонуючи індивідуалізацію, адаптивне навчання та інтерактивність. Використання інструментів, таких як Duolingo, Thinkster, Querium та Aita by Knewton, демонструє потенціал ШІ у створенні персоналізованих навчальних середовищ, усуненні прогалин у знаннях і підвищенні ефективності освітнього процесу. Комбінація технологій забезпечує багатий досвід навчання, що відповідає потребам сучасної освіти, полегшуючи роботу викладачів та підвищуючи успішність студентів. ШІ стає невід'ємною частиною навчального процесу, сприяючи його інноваційності та доступності. Цифрові ресурси є важливою складовою змішаного навчання, забезпечуючи мультимедійність, інтерактивність, різноманітність і гнучкість, залишаючи незмінними традиційні дидактичні принципи.

Ключові слова: soft skills, англійська мова, вища школа, комунікативні компетенції, критичне мислення, інтерактивне навчання, адаптивність.

HNATIUK Nataliia –

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Lutsk Biotechnical Institute of Higher Educational Institution
«Academician Yuriy Bugay International
Scientific and Technical University»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4718-9229>
e-mail: nataliahn@ukr.net

DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION

The article examines the development of soft skills in the process of teaching English in higher education. The importance of integrating soft skills into the educational process for the formation of students' communicative, critical, creative and adaptive abilities is emphasized. Modern methods, tools and technologies that contribute to the effective formation of soft skills are analyzed. The role of English as a means of preparing students for a multicultural environment and their professional and personal growth is highlighted.

The development of soft skills in the process of teaching English in higher education is an important direction in the training of modern specialists. The combination of language competencies with communication skills, critical thinking, emotional intelligence and adaptability meets the needs of the labor market and a globalized society. Teaching English creates conditions for interactive learning, teamwork and the development of creative approaches, which contributes to the formation of competitive personalities. The integration of soft skills into the educational process allows you to increase the efficiency of knowledge acquisition and prepare students for successful professional implementation.

Artificial intelligence is effectively integrated into the field of online learning, offering individualization, adaptive learning and interactivity. The use of tools such as Duolingo, Thinkster, Querium and Aita by Knewton demonstrates the potential of AI in creating personalized learning environments, eliminating knowledge gaps and increasing the efficiency of the educational process. The combination of technologies provides a rich learning experience that meets the needs of modern education, facilitating the work of teachers and increasing student success. AI becomes an integral part of the educational process, contributing to its innovation and accessibility. Digital resources are an important component of blended learning, ensuring multimedia, interactivity, diversity and flexibility, while leaving traditional didactic principles unchanged.

Key words: soft skills, English, higher education, communicative competences, critical thinking, interactive learning, adaptability.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність теми розвитку soft skills у процесі викладання англійської мови у вищій школі визначається потребами сучасного суспільства та ринку праці, які вимагають від молодих спеціалістів не лише знання іноземної мови, але й високий рівень комунікативних, адаптивних, творчих і соціальних навичок. Викладання англійської мови може стати потужним інструментом для формування soft skills, оскільки цей процес включає активну взаємодію, розвиток критичного мислення, роботу в командах, вирішення комплексних завдань і рефлексію, що особливо важливо в контексті глобалізації, де англійська мова є ключовим засобом міжнародного спілкування та професійного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток soft skills привертає увагу як зарубіжних (L. Lippman, R. Ryberg, R. Carney, K. Moore, A. Lazarus, L. Bailey), так і українських дослідників (Н. Васюнова, Н. Длугунович, К. Коваль, А. Щеглова). А. Щеглова наголошує, що системи інформаційного управління навчанням, використані студентами та викладачами, сприяють формуванню soft skills. Дистанційні платформи забезпечують автентичне спілкування й обмін інформацією. Ефективність залежить від чітких інструкцій, матеріалу, співпраці викладача як фасилітатора та активності студентів. Проблема недостатньо досліджена в Україні, а зарубіжні роботи не враховують місцеві особливості [1–3].

Інтеграція soft skills у навчальний процес сприяє вихованню особистостей, які готові до викликів сучасного світу, ефективної взаємодії з іншими людьми, адаптації до швидких змін та творчої реалізації в професійній діяльності, що забезпечує студентам конкурентні переваги на

міжнародному ринку праці, де м'які навички дедалі більше цінуються нарівні з технічними знаннями. Окрім того, фокус на soft skills стимулює осмислене використання мовних і соціальних навичок у реальних життєвих ситуаціях, що формує практичний і компетентний підхід до навчання, роблячи його більш значущим та продуктивним.

Метою статті є дослідження особливостей розвитку soft skills в процесі викладання англійської мови у вищій школі, визначення впливу інтеграції м'яких навичок на формування комунікативних, креативних та адаптивних здібностей студентів, а також обґрунтування ефективності використання сучасних методів і технологій у цьому процесі.

Рівень кваліфікації завжди був важливим для роботодавців. Раніше акцент робили на hard skills, які легко оцінити. Сьогодні ж, через розвиток технологій та зміну робочих умов, зростає попит на soft skills. Мультикультурне та різнобічне студентське середовище сприяє розвитку міжособистісних навичок, необхідних для взаємодії в командах. Зміна поколінь підсилює потребу в майбутніх працівниках з гнучкими навичками [1; 2].

Терміни hard skills і soft skills виникли у військовій сфері в 1959 році під час розробки програми підготовки військовослужбовців армії США. У доктрині 1968 року визначили, що hard skills стосуються роботи з технікою, тоді як soft skills охоплюють навички взаємодії з людьми, документообіг і командну роботу. Згодом ці терміни перейшли у бізнес та стали широко використовуваними для опису професійних і особистісних компетенцій [1; 3].

Hard skills – це технічні, спеціалізовані навички, які дозволяють ефективно виконувати професійні завдання. Вони здебільшого піддаються вимірюванню та оцінці, наприклад, знання програмування, володіння іноземною мовою або вміння працювати з технічними пристроями [1; 2].

Soft skills – це гнучкі, міжособистісні навички, які стосуються комунікації, емоційного інтелекту, адаптивності, лідерства та командної роботи. Вони є більш абстрактними та складними для оцінки, але критично важливі для ефективної взаємодії у суспільстві та професійному середовищі [2; 3].

Вимоги до *hard skills* залишаються стабільними, тоді як *soft skills* змінюються залежно від ситуації. *Hard skills* – це об'єктивно оцінювані навички, як-от знання мов, програмування чи математичні обчислення. *Soft skills* – універсальні компетенції, що залежать від характеру і темпераменту, наприклад, комунікабельність, робота в стресових умовах чи командна взаємодія. Розвиток *soft skills* тісно пов'язаний із емоційним інтелектом, що включає самосвідомість, самоконтроль, соціальну обізнаність і управління стосунками. Емоції впливають на спілкування, а ефективне управління ними підвищує продуктивність студентів і успіх у майбутній роботі (табл. 1).

Таблиця 1

Диференційні відмінності *Hard skills* і *soft skills*

<i>Hard skills</i>	<i>Soft skills</i>
1	2
Схожості:	
Hard skills і soft skills доповнюють одна одну, створюючи гармонійний профіль спеціаліста	
Їх можна розвивати та вдосконалювати через навчання, тренування й практику	
Обидві групи навичок є важливими для професійної та особистісної успішності	
Відмінності:	
Характер	
Hard skills – технічні та спеціалізовані	Soft skills – міжособистісні та універсальні
Оцінка	
Hard skills легко виміряти об'єктивно (наприклад, тести)	Soft skills складно оцінити кількісно
Навчання	
Hard skills здобуваються через формальну освіту	Soft skills розвиваються у соціальних ситуаціях і професійному середовищі
Призначення	
Hard skills забезпечують технічне виконання завдань	Soft skills – успішну взаємодію в колективі та адаптивність

Така комбінація навичок забезпечує всебічний розвиток і конкурентоспроможність на ринку праці.

Wisker і Poulis визначають емоційний інтелект як важливий компонент *soft skills*, що впливає на навчання, роботу та продуктивність. Задоволеність, мотивація й міжособистісне спілкування впливають на емоції людини. *Soft skills*, такі як спілкування, командна робота, вирішення проблем і довіра, є ключовими на робочому місці. Неправильна оцінка навичок кандидата може негативно вплинути на результати співпраці, включаючи продуктивність і залученість працівників. Уміння спілкуватися є важливою

навичкою, а його відсутність призводить до конфліктів. Мова допомагає розуміти емоції й формувати соціальні навички. Важливими є міжособистісне, вербальне, письмове спілкування та вміння слухати. Різні покоління мають відмінні стилі комунікації: мілленіали, вирощені в умовах технологій, часто мають менше навичок спілкування, а покоління зумерів (англ. Zoomers) віддає перевагу електронним методам взаємодії, що зменшує їхню здатність до комунікації віч-на-віч. На сучасному ринку праці здатність навчатися стає ціннішою за попередній досвід.

Сучасні міжнародні компанії переважно надають перевагу працівникам із мотивацією та здатністю до самостійної роботи. Глобальна конкуренція підвищила значення *soft skills* як одного з найцінніших активів. Іноземна мова, особливо англійська, стала ключовим елементом для успіху в бізнесі, роботі в міжнародних командах та обміні професійною інформацією. Англійська мова виступає основою для формування *soft skills* через універсальні компетенції, передбачені навчальними програмами [1; 3].

Для успішної реалізації вивчення іноземної мови використовуються такі цифрові ресурси: *інструменти для планування* (GoogleCalendar), *співпраці* (GoogleDocs), *комунікації* (ZOOM, Skype, Meet), *створення контенту* (Quizlet, Prezi). Навчання може бути *синхронним* (віртуальні зустрічі) або *асинхронним* (гнучкі індивідуальні графіки). Популярною є ротаційна модель, яка включає роботу *онлайн* і *офлайн*, індивідуальні графіки та перевернутий клас. Гнучка модель орієнтована на цифрове середовище, а самостійне змішування додає онлайн-курси до очної програми. Змішане навчання фокусується на індивідуалізації, підтримці з боку викладача та свідомому підході студентів.

В процесі навчання студенти розвивають *soft skills*, зокрема комунікативні навички (публічні виступи, переговори, письмове спілкування), критичне мислення (вирішення конфліктів, досягнення угод) і лідерські риси (аналіз тенденцій). Глобальні виклики посилюють потребу в формах навчання, що сприяють підготовці кваліфікованих спеціалістів. Дистанційне навчання має недоліки, але розвиток *soft skills* залишається важливим для особистісного росту молоді та її кар'єрного успіху. Практичні заняття з іноземної мови мають містити вправи, спрямовані саме на ці цілі [2; 3].

Комунікативні завдання (табл. 1) в контексті формування досвіду спілкування англійською мовою, спрямовані на вирішення емоційної ситуації, напр., із запізненням на поїзд або консультація з лінією підтримки щодо несправності ноутбука. Для розвитку *soft skills* у дистанційному навчанні ефективним заходом є, напр., дискусійний клуб English Speaking Club. Студенти мають можливість переглядати тут короткометражний фільм англійською, знайомляться зі словами та фразами, обговорюють нюанси мови й емоцій, що сприяє практикуванню англійської в дружній атмосфері та закріпленню

знань. Структура зустрічі обумовлена знайомством із фільмом, роботою зі словником, переглядом фільму в оригіналі, подальшим обговоренням та підведенням підсумків. Для розвитку письма студенти пишуть статті до газети «Alma Mater» на різні теми, проявляючи ініціативу, наприклад, через інтерв'ю з ректором чи викладачами. Комунікативні вправи, участь у клубі та створення газетних статей допомагають знімати мовний бар'єр, підвищуючи впевненість та формування моральних якостей [1; 3].

Презентації є актуальним компонентом професійної діяльності, але під час дистанційного навчання часто виникає проблема недостатньої уваги аудиторії. Завдання, на кшталт, голосування за кращий проєкт, сприяють розвитку критичного та аналітичного мислення, а також креативності. *Тайм-менеджмент* допомагає студентам підвищувати особисту ефективність через жорсткі часові рамки для завдань, іноді з призначенням відповідального за час. *Командна робота*, хоча й обмежена у дистанційному форматі, є необхідною для розвитку *soft skills*. Розвиток таких навичок, як комунікація, тайм-менеджмент, презентації та командна робота, є критично важливим для підготовки випускників щодо успішної кар'єри в полікультурному світі [1; 3].

Таким чином, розробка стратегій навчання за допомогою *soft skills* сприяє соціальним змінам, підвищує конкурентоспроможність працівників у кар'єрному зростанні. Вивчення англійської мови як мови глобального спілкування тісно пов'язане з формуванням *soft skills*, що є важливим у сучасних реаліях. Описаний досвід має перспективу для вдосконалення та розширення, особливо в аудиторній і дистанційній роботі, що дозволить ефективно реагувати на виклики сьогодення.

Впровадження нових педагогічних технологій стимулює розвиток пізнавальної діяльності, творчої активності, мотивації та відповідального ставлення до навчання, що сприяє самостійному навчанню, формуванню обізнаності, компетентності, критичного мислення та самоаналізу у студентів. В змішаному навчанні акцент зміщено на індивідуалізацію та «студентоцентризм». Студенти отримують контроль над часом і темпом навчання, а викладач виконує роль координатора. Цифрові ресурси є важливою складовою змішаного навчання, забезпечуючи мультимедійність, інтерактивність, різноманітність і гнучкість, залишаючи незмінними традиційні дидактичні принципи [2; 3].

Використання штучного інтелекту (ШІ-технологій) значно змінює онлайн-навчання, забезпечуючи аналіз даних і адаптацію навчального процесу до індивідуальних потреб. Основні напрями використання ШІ: контроль знань, автоматизована перевірка завдань, запобігання списуванню, розпізнавання тексту й голосу, а також створення індивідуальних навчальних профілів. Чат-боти й голосові помічники виконують роль репетиторів, допомагаючи студентам у навчанні. ШІ поліпшує переклади завдяки технології GNMT і створює гіперперсоналізований процес навчання, що дозволяє педагогам краще

оцінювати здібності студентів і підвищувати їхню успішність [1; 2].

Голосові помічники, такі як Amazon Alexa та Microsoft Cortana, сприяють взаємодії студентів із матеріалами курсу, знижуючи навантаження на викладачів і підвищуючи якість освіти. ШІ допомагає педагогам у розв'язанні завдань, включаючи управління персоналом, документами й оцінкою успішності. Технологія GNMT від Google покращує якість перекладу, а мобільні додатки слугують інструментами для закріплення знань і аналізу помилок. Чат-боти виступають у ролі сервісів зворотного зв'язку, забезпечуючи інтерактивність і зручність використання у навчальному процесі [2; 3].

Чат-боти є багатообіцяючими інструментами, які можуть індивідуально супроводжувати студентів відповідно до їх рівня знань і темпу навчання. Вони гнучкі, адаптивні, не потребують значних ресурсів і допомагають розширити словниковий запас, закріпити лексику й граматику. Чат-боти працюють за принципом «daily challenge», надсилаючи щоденні завдання, які ефективно розвивають лексичну компетенцію. Головна перевага полягає в зручності використання та доступності. Вони підтримують онлайн-навчання через діалог, зберігають історію спілкування, допомагають залучати студентів і підтримують їх мотивацію. Чат-боти ніколи не втомлюються та можуть працювати щодня, полегшуючи роботу викладачів і спрощуючи доступ до навчальних матеріалів (рис. 1).

Основні напрями використання ШІ в освіті орієнтовані на мовне різноманіття, персоналізацію навчання, адаптивне навчання та інтерактивність. Комбінація цих технологій створює багате освітнє середовище, роблячи ШІ доступним та ефективним інструментом для викладачів і здобувачів освіти.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Розвиток *soft skills* у процесі викладання англійської мови у вищій школі є важливим аспектом сучасної освіти. Інтеграція м'яких навичок у навчальний процес сприяє формуванню комунікативних, критичних, креативних та адаптивних здібностей студентів. Використання сучасних методів, зокрема інтерактивних технологій, дистанційних платформ та інноваційних підходів, дозволяє забезпечити ефективний процес формування *soft skills*. Таким чином, навчання англійської мови стає ключовим засобом для підготовки студентів до викликів полікультурного та висококонкурентного середовища, сприяючи їхньому професійному та особистісному зростанню.

Штучний інтелект ефективно інтегрується у сферу онлайн-навчання, пропонуючи індивідуалізацію, адаптивне навчання та інтерактивність. Використання інструментів, таких як Duolingo, Thinkster, Querium та Aita by Knewton, демонструє потенціал ШІ у створенні персоналізованих навчальних середовищ, усуненні прогалин у знаннях і підвищенні ефективності освітнього процесу. Комбінація технологій забезпечує багатий досвід навчання, що відповідає потребам сучасної освіти, полегшуючи роботу

викладачів та підвищуючи успішність студентів. ШІ стає невід'ємною частиною навчального

процесу, сприяючи його інноваційності та доступності.

Рис. 1. Основні напрями використання ШІ в освіті.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Lazarus A. Soften up: The importance of soft skills for job success. *Physician Executive*. 2013. №39. Р.40–45.
2. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2021. С. 14–22.
3. Кадемія М., Візнюк І., Поліщук А., Долинний С. Використання штучного інтелекту у вивченні іноземної мови здобувачами освіти. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. С. 153–163.

REFERENCES

1. Lazarus, A. (2013). Soften up: The importance of soft skills for job success. *Physician Executive*. №39. P. 40–45. [in English]
2. Vizniuk, I., Buhlai, N., Kutsak, L., Polishchuk, A., Kylyvnyk, V. (2021). Vykorystannia shtuchnoho intelektu v osviti [Using artificial intelligence in education]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 14–22. [in Ukrainian]
3. Kademiia, M., Vizniuk, I., Polishchuk, A., Dolynnyi, S. (2022). Vykorystannia shtuchnoho intelektu u

vyvchenni inozemnoi movy zdobuvachamy osvity [Using artificial intelligence in foreign language learning by education seekers]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 153–163. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГНАТІЮК Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Луцького біотехнічного інституту ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая».

Наукові інтереси: викладання англійської мови у вищій школі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HNATIUK Nataliia – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Lutsk Biotechnical Institute of Higher Educational Institution "Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University.

Scientific interests: teaching English in higher education.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2025 р.

Стаття прийнята до друку 14.03.2025 р.

УДК 37.013.42«196»(045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-115-121

ДУБІНКА Микола –

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7129-3750>
e-mail: m.m.dubinka@cuspu.edu.ua